

Tre miljoner kilo har landats i Gryt

Klockan är halv fyra och fjärdan ligger nästan stilla. Men över oss är det full vårorkester: ejdern har kommit och stor-skraken och knipan, och tre vildgäss-sträck plöjer mot norr.

"SE 5" är först ute i dag och det var bökigt att komma ur hamnen vid Fyrudden: strömmingsfiskare från hela landet ligger härnere nu och kajen är en färgrik akvarell. Vita och gula och gröna båtar och överallt flaggbojar i rött och blått och orange.

Arne Asplund är från Södertälje och ligger här sjätte året. Hans rekordfångst är 2,300 kilo och mycket tackar han ekolodet för. Det är en investering på 5,000 kronor men den har betalat sig många gånger om.

Ekolodet har revolutionerat fisket. Man behöver inte gå på känn längre, säger Asplund, ekolodets diagram pekar ut strömmingsstimmen med fin precision.

I går kväll ringade han in ett par väldiga mörka skuggor och lät skötarna gå. Det är dom vi ska ut och hämta nu och vi har en timmes gång runt Kättilö: vore våren normal kunde vi ha stannat närmare land, för då skulle strömmingen ha gått upp och lekt för länge sen. Nu är allt försenat härute och åtskilliga ton strömming klarar sig in i isen undan skötarna.

Skötarna spelas ombord

Sex svarta bojar märker ut vår första fångstplats och spelet går; bland alla andra moderniteter på "SE 5" finns nämligen också ett effektivt spelverk, som drar skötarna ombord, och därmed är mycket av fiskarens tunga jobb borta.

Det är finmaskiga skötar Asplund har och det får han glädje av när han kommer i land: då kan han leverera sorterad strömming på kajen och slipper den besvärliga proceduren att skilja småsill och strömming åt.

I en bred silverström rinner strömmingen ombord och en söndagsmetare som ser på blir ju imponerad. Men Arne Asplund ruskar på huvudet: knappa 70 kilo på fyra skötar, det är en ordentlig miss.

Han hivar sista bojen ombord, klättrar in i sin diminutiva kajuta och ger råoljemotorn full gas. Vi dunkar vidare ut mot havet, som nu häver sig i en lång, sugande dynning, och får snöbyar.

Vi möter en stor, bred Gryt-båt: det är "Skägget" Magnusson och Asplund vinkar och "Skägget" skriker "hundra kilo" och spottar i sjön. Men bättre tur i nästa uppdrag.

"Snörparna" får fångster på 50 ton

— Men vad säger ortsfiskarna om att det kommer båtar ändå

— Man får ta fisken var den finns och sedan några år tillbaka har den funnits i Gryt — och vi som kommer med skötar är väl-sedda. "Snörparna" har det motigare; det är ju stora hejare som gör bottenskrap — och när snörpvaden går kan det bli fångster på uppåt 50 ton. Då tar det snart slut, tror Asplund — och disponent Folke Jonsson på Östergötlands fiseförsäljningsförening inne i Norrköping säger lite senare:

— Jag tror strömmingen tar slut i hela Östersjön och i Gryt är det nog utfiskat om ett par tre år. Vi har dystra siffror från Gäyle och Uppsala, där kustfiske i fjol bara gav en tredjedel av vad som förr var normalt — ett par miljoner kilo mot fem, sex.

Men än är inte dagen slut: "SE 5" spelar in nästa svep på Kättilös nordsida och det ger ett par hundra kilo.

Det är bitande kallt nu och snöyrkan piskar Asplunds gummibyxor. Och det inser man ju raskt att fiskarens jobb alltså är ett slitgöra, trots spelverk och ekolod. Asplund har kört hårt sedan början på januari och det han kallar fritid är ett par kvällstimmar då han lagat skötarna, som blir illa åtgångna i vårvinterns issörja.

Nu har han fyra skötar kvar att hämta hem och klockan är snart sju. Han blir sen i dag och får det jobbigt när han kommer i

gett honom ett viss handlag — och när sista bojen är ombord har han 500 kilo i näten. Är kvalitén genomgående bra och efterfrågan därefter i fiskaffärerna dan därpå får han 70 öre kilot. Blir det över-skott så att en del måste exporteras får han nöja sig med 22 öre. Fiske är och förblir ett lotteri, men myten om jätteförtjänster mögen för avskrivning. Priserna går upp och ner och säsongens slutresultat blir en hygglig medelinkomst.

Vid åttatiden dunkar "SE 5" mot Fyrudden och har hela Gryt-flottan i kölvattnet. Hamnen är ny sen tre år, men alldeles för liten; den förvandlas raskt till en skog av master och det är ett evinnerligt baxande och bökande innan alla kommer på plats vid kajen.

50 proc. går till Norrland

En hastig kopp kaffe uppe på mässen, sen ner i båtarna igen. I dag räcker lådorna bra — ca 5 ton har landats — och när föreningens sillfärgade bilar dundrar in på kajen står en vacker och väl-

matad rad staplad för snabbtransport, först till Norrköping, sedan strömming rätt bra, vidare till Stockholm, som äter ännu bättre och slutligen till Norrland som äter mest och tar 50 procent av fångsten i Gryt.

Och när bilarna dundrat borta går Asplund upp till Gryts eget

handelsman Flink, som har guld-rusch nu, och provianterar för eftermiddags fångstfärd.

"Sillbion" kör nonstop så länge strömmingen går till.

Lars-Eric Örtegren.